

Наблюдение и анализ на социалните медии във връзка с нарушенията на ПИС

Кратко изложение

Нарастването на електронната търговия е добре документирано, но не е ясно как напредъкът при различните технологии и навиците на потребителите засягат нарушенията на правата върху интелектуалната собственост (ПИС) в интернет и по-специално в платформите на социалните медии. Именно в този контекст Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) реши да проведе проучване, за да разбере по-добре какви са обхватът и честотата на нарушенията на ПИС в социалните медии ⁽¹⁾. Това проучване беше организирано в три направления, представляващи интерес, за да се разберат по-добре съществуващите дейности и тенденции, свързани с фалшифицираните физически продукти и пиратството на цифрово съдържание.

Целта в първата част от проучването е да се представи цялостна картина на използването на социалните медии за дейности, свързани с нарушения на ПИС, или за популяризиране, във втората част се измерва относителното наличие на нарушения на ПИС спрямо физически продукти и цифрово съдържание в социалните медии, в сравнение с истински продукти или законно защитено с авторско право цифрово съдържание, а третата част има за цел да бъдат определени ключови показатели с цел по-добро разпознаване на бизнес моделите, свързани с нарушения на ПИС, в социалните медии.

Анализът беше извършен чрез извличане на данни от четири платформи (Facebook, Twitter, Instagram и Reddit) в шест европейски държави: Германия, Испания, Франция, Италия, Полша и Швеция, въпреки че проследяването на разговорите в социалните медии не винаги бе възможно. За да се намали това ограничение, бяха използвани езикови критерии за разпределяне на разговорите между целевите държави. Вследствие на това към шестте езика на Европейския съюз (ЕС), използвани за проучването (френски, немски, италиански, полски, испански, шведски), беше добавен английски език, тъй като той се използва широко в социалните медии от лица, за които той не е роден език.

⁽¹⁾ Както е подчертано в [Доклада на EUIPO за 2020 г. за състоянието на нарушенията на ПИС](#), публикуван през юни 2020 г.

В проучването бе използвана методика, основана на анализ на социалното разузнаване (SIA), както и количествен и качествен анализ. При насочването към разговори, свързани с нарушения на ПИС на физически продукти и цифрово съдържание, едно от ограниченията на проучването беше правото на достъп до определени разговори в социалните мрежи. По тази причина в проучването са обхванати само публично достъпните разговори. Друг проблем, подчертан в проучването, е трудността да се направи разграничение между законно и незаконно съдържание. И накрая, представените в настоящия доклад резултати, представляват естествено ограничена извадка и анализите се отнасят само за обхванатите шест държави, седем езика и четири канала на социалните медии. Независимо от това, като се има предвид разнообразието от източници и обхвата на данните, може да се счита, че направените заключения имат по-широко значение. По същия начин значението на настоящия доклад по отношение на видовете поведение, установени в социалните медии, може да се счита за доказателство за по-широко застъпени навици, които понастоящем могат да се наблюдават в социалните медии във връзка с нарушения на ПИС.

Използване на социалните медии за дейности, свързани с нарушения на ПИС, или за популяризиране

Общо 3,9 милиона разговора, свързани с категориите и марките, избрани да представляват физически продукти, бяха извлечени за проучването с помощта на SIA. Най-голям обем разговори при тези категории физически продукти са осъществени по отношение на играчки, парфюми и козметика. Що се отнася до цифровото съдържание, най-голям е обемът на разговорите, свързани с филми, музика и видеоигри.

За разговор, свързан с нарушения на ПИС, беше считан всеки разговор, който се отнася за нарушаване на ПИС. В проучването бе установено, че 11 % от разговорите относно физически продукти биха могли да бъдат свързани с фалшификати, а 35 % от разговорите относно цифрово съдържание биха могли евентуално да бъдат свързани с пиратство. Въпреки че количественият анализ беше извършен внимателно, беше отбелязана трудността нарушенията на ПИС да бъдат установени със сигурност.

При проучването при кои продукти е бил най-голям броят на случаите на нарушения на ПИС, сред първите 3 физически продукта се нареждат облекло, обувки и бижутерия. Най-големият брой нарушения по отношение на цифровото съдържание е регистриран при електронните книги, телевизионните предавания и музикалните записи. Въз основа на тези доказателства бе направено ясно заключение, че като цяло тези продукти са били обект на най-голям брой разговори, за които е установено, че вероятно са свързани с нарушение на ПИС.

Относително наличие на разговори, свързани с фалшифицирани продукти и пиратско съдържание в социалните медии, в сравнение с разговори за истински продукти или законно цифрово съдържание

Във втората част на проучването, основана на анализа на три различни аспекта: платформите, езиците и сроковете се установяват определени тенденции в дейностите, свързани с нарушения на ПИС, и усилията за тяхното популяризиране.

По отношение на нарушението на ПИС за физически продукти в проучването бе установено, че Instagram е социалната мрежа с най-голям общ обем на разговорите. На ниво категория продукти Instagram е била и основната платформа за разговори относно часовници, играчки, парфюми и козметика, бижута и обувки. Установено беше, че в Twitter има най-голям обем разговори за дрехи и играчки, а Reddit се използва най-често за разговори за фармацевтични продукти и шапки. За разлика от тях във Facebook ⁽²⁾ има по-малък обем разговори, което може да се обясни с ефективния подход на платформата към откриването и изтриването на съдържание, нарушаващо конкуренцията ⁽³⁾. Това обаче не може да бъде подкрепено от доказателствата в настоящия доклад и в действителност може да се окаже, че малкият брой записани разговори във Facebook се дължи на разговори, свързани с нарушения на ПИС, които се провеждат по-скоро в частни, отколкото в публични групи. Въпреки че всички платформи имат функция за пряко изпращане на съобщения, популярността на частните групи изглежда е явление, което е характерно само за Facebook. Тъй като това проучване се отнася само до

⁽²⁾ Частните групи във Facebook са изключени от това проучване.

⁽³⁾ Мерките на Facebook за справяне с нарушения на ПИС включват „глобална програма за уведомяване и премахване, строга политика за повторни нарушения и допълнителни специализирани мерки, които надхвърлят уведомяването и премахването“ — [доклад за прозрачността на Facebook](#).

публично достъпните разговори, тази хипотеза не може да бъде потвърдена, но следва да се има предвид, когато се отбелязва сравнително малкият брой разговори, за които се подозира, че са свързани с нарушения на ПИС във Facebook.

В случаите на нарушения на ПИС за цифрово съдържание бе разкрит различен модел. Платформата Reddit е придобила особено значение за разговорите, свързани с филми и телевизионни предавания, докато Twitter е предпочитана за разговори, свързани с музика и електронни книги.

Що се отнася до езиковия параметър, в първата част на проучването се подчертава, че преобладава използването на английския език и че някои езици, например полски и шведски, се използват по-рядко. Въпреки това беше отбелязано, че в Instagram са намерени голям брой разговори на френски, немски, италиански и испански относно физически продукти, като се изключват разговорите, свързани с фармацевтични продукти, които се провеждат по-често в Twitter.

Тъй като продължителността на проучването беше 6 месеца (от април до септември 2020 г.) и е извършено по време на пандемията от COVID-19, беше установено, че получените резултати са частично засегнати от ограничителните мерки. За да бъдат поставени резултатите в определен контекст, общият обем на разговорите, свързани с ПИС, беше сравнен успоредно с общия модел на разговорите относно ПИС, записани през последните 3 години (юни 2017 г. — юли 2020 г.). По този начин се установява, че при физическите продукти в категория „фармацевтика“ има значително увеличение на разговорите, а категория облекло е била най-популярна около края на ограничителните мерки. От друга страна, тенденцията при цифровото съдържание бележи постепенно увеличаване на разговорите, което може да се тълкува като ефект на учене, тъй като потребителите са станали по-добре запознати както със законното, така и с незаконното потребление на цифрово съдържание.

Използвани в социалните медии бизнес модели, нарушаващи ПИС

С помощта на тематичното моделиране и качествения анализ, извършени с цел идентифициране на възможните бизнес модели, нарушаващи ПИС, бе отбелязано, че е много трудно да се установи конкретен модел за нарушаване на ПИС в социалните медии. Това може да се обясни със следните съображения.

- В случая на физически продукт анализът показва, че разговорите, свързани с нарушения на ПИС, засягат основно промоции и търговски дейности. Доставчиците на фалшифицирани продукти копират доказани и успешни бизнес модели, които вече се прилагат при законните марки.
- От събраните разговори е видно, че пиратството на цифрово съдържание се задвижва от намерението на потребителите да получат достъп до пиратско съдържание. Въсъщност темата на всички разговори е намиране на незаконен достъп до съдържание. Вследствие на това доставчиците на пиратско цифрово съдържание поемат пасивна роля, като разчитат на потребителите да разпространяват информацията и да привличат нови потребители към тяхното съдържание.

Въпреки че в настоящото проучване не бяха установени специални бизнес модели за нарушения на ПИС, в анализа бе направено определение на това, което може да се нарече подход чрез „пакет от улики“, с който се помага за идентифициране на разговорите, свързани с нарушения на ПИС, както за физическите продукти, така и за цифровото съдържание. Създаването на по-надежден подход към откриването ще бъде улеснено и чрез модели за машинно обучение, с които биха могли да се предоставят прогнози и препоръки.

Проучването показва, че платформите на социалните медии са инструменти за повтарящи се нарушения на ПИС както по отношение на физически продукти, така и на цифрово съдържание. Освен това идентифицирането на този вид съдържание е сложно поради разнообразните и непрекъснато променящи се подходи, използвани от доставчиците на фалшифицирани продукти или пиратско съдържание, които са широко разпространени сред множество платформи, езици и видове съдържание.